Број 286. У Новом Саду у недељу 29. децембра 1902. Година XXXVII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Патријарх Георгије против автономије.

Ми смо донели недавно у „Застави“ да је патријарх Георгије утецао на угарску владу и поткопавао закључке мајског сабора. Данас признаје „Српски Сион“ да је патријарх Георгије доставио влади „своје мишљење“ у ствари издавања манастирске земље под аренду, у ствари епархијских скупштина и избора секретара.

У дугачком чланку: „Одлуке сабора и митрополит патријарх“ покушава „Српски Сион“ да оправда поступак патријарха Георгија. Оно, што пише тај лист овом приликом, прелази све што смо до сад дочекали.

Пре свега је „Српски Сион“ направио од патријарха Георгија неког Далај-Ламу, папу, или још нешто више. Он каже: „Црква је морала од државне власти тражити заштите. А митрополит патријарх је по положају свом и у цркви, из које црквена автономија потиче, и у автономији као највиши представник њезин позван и надлежан, да затражи заштите...“

У самој цркви, бар у православној, митрополит патријарх је први епископ међу равнима. А у автономији је највиши представник — сабор. Дакле лакше мало. Још није ни наша црква ни автономија — патријарх Георгије.

У томе свом чланку, „Српски Сион“ се толико заборавио, да без икаква зазора искреће и изврће и најпознатије ствари. Он тврди, да је „радња сабора у колико се тиче црквеног живота и спољњег и унутарњег зависна од цркве“. А шта тек да кажемо, вели, од зависности сабора од државне власти. „Ни један штатутић донети, ни једну јоту у постојећим штатутима и уредбама изменити или допунити не може сабор без одобрења државне власти“.

Из овога би излазило двоје: Прво, да наш сабор има права расправљати и о оним стварима, које се тичу унутарњег живота цркве. То не стоји. О оном што је догматичко, што је непроменљиво, о унутарњем животу цркве у опште, нема сабор шта да расправља. То је искључено из његовог делокруга и то се изрично вели у саборском устројству.

Но нашто је ово извртање у „Српском Сиону“? То му извртање треба, да докаже како црква, патријарх има права да се жали влади против радње сабора, јер за бога, сабор расправља чак и о оним питањима која се тичу унутарњег живота цркве.

Но докле се при овом затрчао „Српски Сион“, то он тешко да је и сам оценио како ваља. Јер кад тврди, да сабор наш расправља и о оном што се односи на унутарњи живот цркве, он одмах за тим тврди и то, да је наш сабор скроз зависан од државне власти и т. д. Из тога би излазило, да влада има права да се меша у унутарњи живот наше цркве... Манте га с — богом!

„Српски Сион“ истиче још, да је патријарх морао да се обрати државној власти, јер је угрожен правни поредак у автономији, јер су наше „автономне уредбе доведене у склад са непроменљивим црквеним законима“. Према томе, морале би бити и наше автономне уредбе, непроменљиве. Какво схватање! Каква има посла „са непроменљивим црквеним законима“. Хоће ли бирати народног црквеног тајника сабор, саборски одбор или патријарх?! И каква посла има са непроменљивим црквеним законима: хоће ли се епархијске скупштине морати сазивати сваке три године бар једанпут или не? И какве везе има то са непроменљивим црквеним законима; хоће ли се сва манастирска земља давати под аренду или како где? Непроменљиви црквени закони и арендирање земље?! Да не знамо, да је ово само извртање и обешењаклук, морали би мислити, да „С. Сион“ нема ни појма о непроменљивим црквеним законима.

* * *

Но да уђемо мало у појединости. Што се тиче избора народно-црквеног тајника, ту ствар прелази „С. Сион“ са неколико речи. Вели, да се то питање може решити само штатутом. Узмимо да је и тако, ма да споримо то. Но шта ћемо док не дође до тог штатута о избору секретара, и можда штатута о избору других чиновника?! По саборском устројству треба направити и штатут за избор митрополита, ал га ми још немамо. Но је ли то пречило да сабор бира митрополита патријарха?! Не! Сабор се држао општих начела, која су узакоњена, па је према томе бирао на жалост и велику несрећу наше цркве — патријарха Георгија, И патријарх Георгије онда није казао: — Немате штатута, не могу да се примим тог избора.

Што се тиче саборског закључка о манастирима, ту „С. Сион“ наваћа непотпуно и испрекидано § 19. (4. тачку) саборског устројства. И вели: „Штатут о манастирској управи и контроли ступа у живот, тек после потврђења од стране Његовог Величанства.“ Јесте! Ал шта да буде донде? Донде важе постојеће одредбе краљевског рескрипта.

Краљевски рескрипт: Одељак V. А. §. 1. установљава да су и манастирска добра, народно-црквена добра. А §. 6. вели изрично: „Манастирска добра и њихови приходи долазе под администрацију управе црквено народних добара и фондова. Половина сувишка што претече преко годишњег расхода, долази у фонд манарстирски, куда ће и досадања депозита припадати, а друга половина улази у школски или клирикални фонд на просветне цели.“

Према овоме, јасно је, да управа и администрација манастирских добара иде под народне фондове. И сабор је безусловно властан, да донесе решења, којих се мора придржавати управа.

Но „С. Сион“ неће да зна за тај параграф. Он се позива само на §. 19. саборског устројства, па вели: „19. §. тачка 4. саборског устројства ставља у послове сабора да установи: Штатуте о употреби, контроли и употребљењу народно црквених добара, овамо рачунајући и манастирска добра, фондови и фундација с погледом на основне цели“ И онда се разцилитао „С. Сион“ и вели: **„А ту цел осим Св. Синода нико други пресудити не може.“**

А ко је дирао у основне цели? Мајски сабор није. Те основне цели су већ одре-

ПОДЛИСТАК.

ВЕРЕНИЦА.

Станка Станчићева је била снажна и лепо развијена млада, ама штоно веле: прави гранатир. Имала је дебеле обрве, дуге трепавице, велике црне очи, црнпурасто лице, подебље усне, али, то јој је добро стојало. Иначе је била разборита и одважна до крајности, па је што но веле она у кући држала владу. Али, она се знала и ту одржавати на правој висини, те није реметила ред и слогу, ама подесно чељаде, па то је све било... Станка се једно вече мало подбочила и као да је нешто очекивала. Уједанпут је залајао стари гарашин, а Станка је чисто подскочила, па више за себе рече: Зацело је она!

Станка се није била добро ни осврнула, а пред њом је стајала њена заовица од стрица Данка Стојићева. Била је то повисока девојка, али је иначе била лепо развијена, па је с те стране добро утицала на човека. Имала је врло нежне црте и лепу белу боју, коју је час по просецала слаба румен. Имала је велике и светле очи, из којих је сјала мешавина између нежности, туге и наде. Коса јој је била свезана у витицу, али је витица била слабо везана, те су праменови падали по беломе врату и огрлици од ћурчета, које није било закопчано, те је несташно вирила сади кошуља... Она је чисто утрчала и пала Станки око врата, па је одмах бризнула у плач. После мале почивке рече:

— Снајка!

— Милка! (Снаха нигда чељад не назива крштеним именом, него свакоме од милошта даде друго име.)

— Шта си урадила!

— Ништа! Тако су и нас удавали, па смо морале кришом да се састанемо с младожењом, да га видимо и да он нас види. Штаћеш, Милка, кад је таки адет, а ти си код мене, па се неће ништа зло догодити.

— Знаш снајка, да би пре погинула, него што би кућу осрамотила, па и ово ми тешко пада...

— Вау... вау... чуло се са улице, па се онда чуло насртање старога гарова.

— То је он, рече Станка.

— Да ли?

— Да, само одважно, па реци да чекаш мене и да те је стра' што ме нема...

Станка је била отишла... Данка је дрхтала као прут, па су јој почеле зврцати сузе, но гледала је да се колико толико прикупи, па се и прикупила. Наместила је косу, исправила се и пришла прозору, кад Бранко Марчић ступи унутра... Био је то повисок и снажан момак, био је кратко ошишан, имао је мале као упијене очи и мало оштрије црте. Био је у свечаном руху, а за шеширом је имао цвет. Ушао је одважно па рече:

— Добро вече!

— Бог ти добро дао!

— Зар није ту снајка?

— И ја је чекам...

Бранко је прешао Данки па јој тихо рече:

— Данка, погледај ме.

— Срамота ме је, Бранко.

— Окани се Данка тога, та ти знаш да су те наши запросили.

— Знам...

— Ето, видиш, ја сам рекао нани да нећу да купујем мачку у џаку, него хоћу да видим ону, с којом ћу живети. Па снајка је удесила да се састанемо и видимо, па с тога ме погледај, а и ја ћу тебе да погледам. Пристајеш ли, Данка?

— Пристајем, та и мени је тешко било да пођем за недрагога, од недрагога и гора плаче... али, таки је адет, па шта се ту може?

— Шта? Ево гледам те, а погледај и ти мене, па ако смо једно за друго, добро, а ако не, опет добро.

— Тако и ја мислим.

— Данка ходи амо.

У томе је Бранко дохватио Данку за руку и повео огледалу, њена је рука дрхтала у његовој руци, па дрхтало јој је о цело тело. Стид јој је био облио нежно лице, очи су се биле зажариле страхом, милоштама и надом... Били

ђене у кр. рескрипту и оне остају. Но „С. Сион“ зна то. Он само извртње. А да би му то извртање испало боље за руком, испустио је завршетак у 4. тачке §. 19. саборског устројства. Јер тај завршетак гласи: „С погледом на основне цели, као што је то одређено саборским закључком од године 1865. одобреним краљевском уредбом од 10. августа 1868. год. Ето тако гласи у целости тај параграф. Основне цели манастирских прихода установљене су, ту сад нема шта више удешавати синод. И није истина да је мајски сабор дирао у те основне цели. Он је спречио само грабеж, баш зато, да би манастири могли да служе основним целима.

Напослетку, да наш сабор има права управе и манипулације са манастарским добрима најјасније сведочи ово:

Сабор има права да саставља прорачуне свију фондова и фундација, као и манастирске. И кад год то није чинио сабор, чинио је то у његовом одсуству саборски одбор. А ко има право прорачунско има и право одређивати правац управе. Јер да се прорачуном одређује и начин и правац управе, то је посве јасно. Нико до данас није то право спорио сабору и не може га спорити. А кад је та ствар не оспорна, онда је управо смешно о томе даље говорити.

Што се тиче епархијских скупштина, вели „С. Сион“ да је патријарх Георгије устао само у одбрану постојеће привремене епархијске уредбе. Јесте! Али је дошло време и дошла смрт, те су изумрли људи и неможе се више одржати она привремена епархијска уредба, баш кад би и дух њезин хтели тумачити онако, као што то хоће „С. Сион.“ Сабор је морао протумачити празнине, јер други и нема права на то. У осталом, о овој је ствари већ толико писано, да је свака даља реч излишна.

Приметићемо само ово: Чланак XIV. привремене епархијске уредбе наређује изрично, да дан избора заступника и рад састанка епархијске скупштине одређује надлежна административна управа.

Овај је §. јасан. Па кад је поред свега тога стари саборски одбор дошао и наредио против јасног слова закона, да се епархијска скупштина сме и може сазвати само по претходном одобрењу саборског одбора, онда није видео патријарх Георгије „угрожен правни поредак у автономији“. Та он је то помагао, а данас хоће баш да руши правни поредак, што га је мајски сабор успоставио.

* * *

Прилично је „сигурно, да горњи чланак „С. Сиона“ износи оне разлоге, које је навео патријарх Георгије у свом рекурзу на владу. Ти су „разлози“ врло жалосни и врло ништави и врло недостојни, јер се служе и изопачавањем.

Познато је и то, да је патријарх Георгије набрдио и калуђерску скупштину у Крушедолу, да и она пошље представку на владу. — А исто тако је познато, да др. Полит пише у истом духу чланке у „Бранику“, о неким питомим калуђерима, о томе како данашњи саборски одбор хоће да на неправди узме манастирска добра из руку калуђера итд. А у ствари епархијских скупштина стоји такође сасвим на становишту патријарховом и противника автономије.

То треба да докаже угарској влади, да „мишлење“ патријарха и калуђерске скупштине дели и један део српског народа, дели либерална странка са дром Политом на челу.

Браћа се напослетку нашла! Ми са своје стране протестујемо против тога, да човек као што је патријарх Георгије сме и помислити, да он брани неки поредак и законитост у нашој цркви и да др. Полит у свом огорчењу и срдитој немоћи говори данас макар у име стотинитог дела нашег народа. Данас се јасно види, да га је себичност руководила да стане уз редове „народне слободоумне странке“, она иста себичност, због које је данас стао у службу патријарха Георгија. Та себичност га је руководила, да силази са политичког поља и да се пење на то поље. А за таким себичњацима могу ићи само себичњаци или тупоглавци а тих је хвала Богу — мало. И ти најмање имају права заједно са својим патријархом Георгијем да говоре у име српског народа.

Бугарска штампа о реформама у Мађедонији.

У бугарским листовима има различита уверавања о скорој будућности Мађедоније. Једно такво нагађање доноси „Штампа“ и гласи овако:

„Русија и Аустрија решене су, да ове објављене реформе сматрају само као почетак нових, које ће доћи на дневни ред, и уведу у живот, било милом, било силом.

Пре свега не ће издејствовати пристанак Турске, да се за Мађедонију и једренски вилајет постави нарочита финанциска управа, која би представљала мешовиту европску комисију. Та финанциска управа била би нека врста наименованог горњег дома. Њен задатак био би да прибира приходе и да води строгог рачуна о расходима у три нове области, које би обухватале Стару Србију, Мађедонију и једренски вилајет. Те три области звале би се: солунска, косовска и једренска област. Штатути те комисије удесили би политичко стање у те три области по угледу на Крит. Седиште те комисије било би у Солуну.

По предлогу Русије и Аустрије турска војска би била повучена из унутрашњости земље, и становала би само у ова чотири места: у Скопљу, Битољу, Солуну и Једрену. Сви остали гарнизони, растурени по многим местима европске Турске, били би пребачени у Малу Азију.

У исти мах била би установљена и међународна жандармерија, у коју не би били примани ни Турци, ни Бугари.

Нарочити правилник одређивао би, како би се морала држати војска у она четири гарнизона. Војска би смела улазити у варош само по захтеву валије (губернатора). Жандармерија би вршила полициску и пограничну службу, и била би плаћана из прихода те три провинције.

Свака од тих провинција имаће по једног губернатора. У косовској провинцији губернатор би био црногорски кнежевић Мирко; у солунској провинцији за губернатора би дошао принц Јосиф Батемберг, зет црногорског кнеза Николе. У трећу, једренску провинцију, дошао би један од турских генерала, који је сад у служби у Цариграду.

Реформним штатутом били би утврђени и службени језици у све три области. У солунској губернији службени језици били би: турски, грчки и бугарски; у косовској губернији службени језици били би: српски бугарски и турски, а у губернији једренској: бугарски, турски и грчки.

Постављање и примање у жандармерију спадало би у делокруг дирекције међународне комисије, која би била у Солуну; исто тако ова би дирекција била једино надлежна и за постављање, контролу и рад свих других чиновника. Та дирекција плаћала би и војску, на коју би се обраћала нарочита пажња у погледу обуке и дисциплине, како би та мађедонска војска после неколико година била тако уређена и снабдевена као и војске по европским државама. Све набавке за њу вршиле би се из прихода те три провинције.

У исти мах кад и овај план, кроз бугарске листове прошла је вест о прибирању једне руске и једне аустријске ескадре у близини Солуна. Блокадом Солуна Русија и Аустро Угарска покушале би да принуде Турску да пристане на нове и шире реформе. Имена бродова руске ескадре као да нарочито казују свој програм за случај да Турска не буде примила руско-ау-

---

су пред огледалом и у исти мах су погледали и видели себе, видели красну слику. Били су по узрасту и развитку подједнаки, па као да им је иста светлост сијала из очију, као да им се исти дах извијао из недара. Видело се да су се носили једном мишљу, да су им се за то кратко време душе сродиле. Бранко јој је погледао ватрено и слатко у очи, а она тај поглед није могла издржати, неко је оборила очи доле. Бранко је то спазио, па је мирно прискочио и своју вереницу топло пољубио. Она је мало отступила, па одважно рече:

— Не чини то, јер још нисам твоја...

— Моја и божија, Данка, ја ти нисам нашао мане, а да ли ти мени замераш?

— Не! (Ово је вереница изговорила тако тихо, да се једва чуло.)

— Па онда си моја, те сад имам право на ово, је ли?

Бранко је обухватио своју вереницу око паса, а она му је спустила главу на његова недра и тихо плакала... Бранко је њено лице обасипао пољупцима, па су се онда пољубили у уста и сели свако за себе на столицу. У томе је дошла Станка, те ко пола у шали рече:

— Јесте ли своји?

— Јесмо, рече Бранко, а Данка је то потврдила само лаким осмехом.

— Е, па одите, да вас прва даривам...

За тим је пољубила једно и друго и онда отскакутала да јави старијима нека свршавају. Бранко и Данка су се поново погледали, а тај поглед је био пун чежње... Но као да нису могли да нађу речи и отпочну говор. Бранко се ипак довио, па рече:

— Данка!

— Чујем!

— Волиш ли ме?

— Волим!

— И ја тебе волим, али, кажи ми шта би радила да си наишла на какву ругобу?

— Ти си мушка глава, па кажи шта би ти радио?

— Ја?

— Да!

— Покварио би...

— Како?

— Ево дарив'о би те овим даром, па је показао један ексер из потковице.

— Ето, тако би урадила и ја, те је показала баш парче потковице.

— Ја сам тако намислио...

— И ја!

— Но сада ти даривам срце.

— И ја теби.

Вереници су се још једном пољубили у уста... па је онда Данка као муња отишла, а Бранко је остао весео и задовољан. За тренутак му је пред умне очи изашла читава будућност. Свуда је гледао Данку поред себе, осећао топлоту и срећу, а у томе се вратила и Станка, па рече:

— Иди Брацика, чекаће те.

— Идем, збогом!

— Збогом!

Старешине из куће Марчића Ава (Аврам) Петрија (Петра) отац и мати Бранкови, па Добра Марчић стриц Бранков, Савка Сталаћева тетка, упутили су се са проводацијом Станчићевима. Ваљало је да се сврши, па да се раније сутра крену, јер је од М. до Б. требало покасати. Сви Марчићи су били стасити, вићени и разборити, сви у свили и чохи, па их је било лепо погледати, а њима је то било врло мило...

Станчићи су их лепо дочекали, Брата Станчић је угледан човек, а и жена му није мако. Обоје слика и прилика Данкина, или, она је прави ивер од ове кладе. Брата је лепо ословио:

— Па како, како, пријатељи, јесте ли добро путовали?

— Хвала Богу добро, а јесте ли ви ради гостима?

— Добрим ради!

— Па хоћемо ли бити прави пријатељи?

— То је у божијој руци, видели сте нас, видели смо вас, а старије је јутро од вечера.

— Тако је рече стари Марчић, али нека се деца бар даривају, па ћемо даље и сутра, кад већ није друкчије.

— Па нека буде...

За тим су се Бранко и Данка даривали, он њој свилену мараму, а она њему кошуљу, па су се и старешине мало разговориле и кренуле да сутра направе уговор.

Сви су били задовољни, а сретни су били њих двоје, а то беху вереници. **С. А—ћ.**

стријске предлоге. Бродови се зову: „Строги“, „Стремитељни“, „Осветник“, „Свирепи“, „Бурни“ и „Победа“.“ — Овде прича баба сан, како је њојзи воља.

Политички преглед.

Угарски сабор. У седници саборској од петка Фрања Кошут је пре дневног реда интерпелисао мин. председника Села о поравнању. Оштро је напао затајивање те ствари. Нагласио да земља и сабор имају права да траже чиста и исцрпних разјашњења. Земља неможе да је равнодушна, како ће се њене прилике уредити за 10 година Влада је већ прешла све границе у затајивању. Зна се, да већина народа угарског хоће самосталну царинску тарифу. И врло је непријатно дирнуло, да је Сел толико неуморна труда уложио, да земљу веже на 10 година и узме јој могућност да самостално уреди своје економске прилике. Министар председник се заложио, да створи неприродан однос између Аустрије и Угарске. А са Аустријом не би се смело ни преговарати, док прво аустријска влада аустријском сабору не поднесе Банфи-Баденијево поравнање. То поравнање биле су обе владе потписале. Угарска је влада тим обвезама изишла на сусрет а аустријска никад. Сад хоће за себе нове услове. Једна влада само не поштује потпис друге владе. Угарска није лутка, да се с њом игра како се хоће. Керберов се потпис не може поштовати, док се не зна хоће ли поравнање у Аустрији постати законом. Упустили се већина угарског сабора у таково решавање нека се спреми на оштру борбу са независном странком. Истина, он не зна, шта све садржи у себи Селово поравнање, али се већ само поравнање кочи са кардиналним начелима пучке странке. Угарска ће за тих даљих 10 година још даље корачати у пропаст и т. д

Министар-председник Сел је одговарао читав четврт сата. Језгро његовог говора је, како још ништа неможе рећи о новом поравнању, но нада се да ће то моћи учинити за дан два. Нетреба веровати разним гласовима, већ треба сачекати. Нагласио је, како поравнање неће код њих постати законом, док недобијемо гаранције, да ће оно и у Аустрији постати законом.

Промена устава у Србији. Како неки листови јављају, краљ Александар је вољан да промене устав. Израда новога устава је поверена Андри Ђорђевићу једном од првих јуриста у Србији. Нов устав би се прокламовао у року од три месеца.

Промена министра спољашних послова у Србији. Министар спољашних послова Антонић је отступио, и на његово место је постављен Лозанић. По томе се види, да ће се и спољашна политика кретати у досадашњем правцу.

Догађаји у Саксонској У ствари престолонаследниковице Лујзе износи се то, да је њен положај према властима олакшан, у толико, што она још ужива сва права која јој као члану владалачке куће припадају. С тога се тражи развенчање у коме би случају престолонаследниковица добила годишње 25—50.000 марака ренту.

Жирон је отпутовао у Лисабон и за то време престолонаследниковица никако није хтела да одговара на преслушању. Жирон је отпутовао да учини све што је нужно за развод брака, а учињено је по саветима престолонаследникових заступника.

У самој Саксонској крећу се духови против целога поступка у престолонаследниковичиној афери. Јавно мнење тражи чисту ствар те да се зна равнати и судити као што треба. Тражи да се изведе начисто ко је Жирон, јер се тврди да је језуита, кога је наместио, да се види, како католички упливни кругови о целој ствари суде

Саксонскоме краљу иде на боље те се помало бави и државним пословима.

У овој значајној парници међу престолонаследником и престолонаследниковицом дошло је до расправе међу заступницима једне и друге стране. Но у целу ствар се уноси мало светлости, и то разговором једне високе личности са тошканског двора која је говорила са престолонаследниковицом и њеним братом. Престолонаследниковица и њен брат ћуте о томе: Како се ушло у траг односима између ње и Жирона. О мисији кнеза Јосифа Фердинанда по налогу краља Фрање Јосифа I. износе ово: Престолонаследниковици је обећано да може осим Бечa бирати место свога пребивања у Аустрији и живети према своме положају. Но она на ту понуду није хтела одговарати док се не саветује са Жироном и својим братом Леополдом. После тога саветовања је понуду одбила, те је тако свршена мисија кнеза Јосифа Фердинанда.

Кнез Леополд је изјавио, да је тај корак учинио с тога, што га је краљ Фрања Јосиф омаловажио при погребу краља Алберта. По томе извештају ово се догодило с тог, што се кнез није одрекао Адамовићеве као што је обећао. Међу тим, тврди се да власти имају у рукама непобитне доказе о улози кнежевој при бегству његове сестре престолонаследниковице.

Нов либерални календар.

Сад о Божићу био је неко из Панчева у Новом Саду, да се распита о веома чудноватој ствари. А то је ствар у овоме:

Господар Пера (ил већ како се зове, то не мења ствар) чувен је трговац у Панчеву. Он страсно обожава дра Полита и не може да трпи људе, који не знају макар и то: колико је пути и кад је све у свом веку имао др. Полит кијавицу.

Господар Пера ради истрајно на томе, да упозна са радом дра Полита све оне, с којима долази у додир. Тако на пример за господар Перу не постоји хришћански календар. Као што мусломани рачунају од «бегства Мухамедова,» тако господар Пера рачуна од мал нисам рекао од «бегства Политова.»

Кад га питате: Кад му се родила прва кћи, он ће рећи: «Чекајте молим Вас да се сетим, то је било, било, кад се др. Полит први пут повукао са јавна поља.» Кад га питају кад му је горела кућа, он каже: — Чекајте, чекајте, врло се добро сећам, то је било, кад је др. Полит у Суботићевом »Народу« назвао Милетића тиранином. Кад га питају: Кад је отворио дућан? рећи ће: — То је било баш оне године и оног месеца, кад је др. Полит сравнио себе са Сократом. — Кад га питају: Кад је прекужио врућицу, он ће рећи: — То је било господине мој, кад је др. Полит по пети пут сишао са поља политике. Пре кратког времена га питали: кад је био последњи пут у Пешти, а он рече: То је било, баш оног дана. кад је др. Полит сравнио себе са Бизмарком и Гледстоном.

Кад га ко пита: — Ама за Бога господар Перо, кажите ми људски кад је то било, јер од куд ја могу знати кад се др. Полит повукао први, а кад седми пут са јавног поља, ил кад је опет други ил шести пут загазио јавно у борбу? Он онда каже: Доста жалосно, кад ни то не знате. Ко хоће да је светски образован човек, он мора знати бар најзнаменитије културне догађаје. А ја вам не говорим о ситницама. Ако не знате, изволте се поучити.

У многим приликама нема у Панчеву никога осим дра Светислава Касапиновића, да растумачи н. пр. које је то године било, кад је Милетић по други пут опростио др Политу, те »наш Светислав« има муке око тога.

Но сад пред Божић догодило се нешто, што ни наш Светислав није могао да растумачи. Господар Пера изјавио је, да намерава у скоро да преда своју радњу. А има неко, ко би хтео да је прими. Па кад је тај неко, рецимо господар Сима, питао, кад ће то бити, одговорио је господар Пера: Е то ће бити, чим др. Полит у »Бранику« сравни себе са »Богом оцем«.

Господар Сима помисли у себи: наопако, та то се може бити неће никад догодити. Ал опет зато оде »нашем Светиславу«. А наш Светислав му каже: Мој драги пријатељу, на то вам питање не умем одговорити.

И тако господар Сима употреби божићне празнике, те хајд у Нови Сад др. Лији, да му он одговори на то питање. А доктор Лија му каже: — Верујте господине, да већ и ми сви очајавамо, ал ви немате ни најмање узрока да чините то. Будите сасвим мирни и спокојни, и држите у приправности свој новац Јер како стоје ствари, може др. Полит сваки дан у »Бранику« сравнити себе са »Богом Оцем«. Ал да ће то бити врло брзо, на то можете узети отрова.

Господар Сима вратио се задовољан и умирен у Панчево. А да се у својој нади није преварио, то ћемо се сви ми врло брзо уверити из »Браника«.

Вести из места и са стране.

Одступање нашег владара. Пишу нам из Бечa: „Ехо де пари“ и други листови донели су ово дана вест, да ће цар и краљ Фрања Јосиф одступити с престола, као и његов претходник. Узроке су томе силни породични удари, па и овај најновији у тосканској кући. Томе прилазе замршаји у самој Аустрији, па онда замршаји између Аустрије и Угарске, који ни изблизу нису решени. Но најважнији је повод свакојако тај, што супруга наследника престола Франца Фердинанда грофица Хохенфелз, неће да се задовољи са улогом, која излази из њеног морганатичног брака. Она је родила сина и од то се доба догодило, да је приликом једне породичне свечаности у двору, села до свога мужа наследника престола. Тиме је она порушила онај ред, који је установљен, јер она има да седи доле и после најмлађе надвојвоткиње. Надвојвоткиња Марија Јозефа заступа данас прво место, а то би тако требало да остане и онда, кад би наследник престола дошао на престо. Супруга наследника престола није до сад никако учествовала у разним свечаностима, јер није могла да се нађе у свом запостављеном положају. По себи се разуме да ово није питање церемоније. Ово је управо питање наследства престола. Јер у круговима неких надвојвода виде то, да грофица Хохенфелз, кад хоће да се отресе свог неприродног положаја, има управо ту намеру, да и свога сина доведе на престо. Ова вест о одступању владареву демантована је и не може се узети као сигурна. Но после последњег дворског бала, добила је та вест нове хране. Тај је бал испао лошије него и један до данас, јер су врло многе госпође из високих кругова изостале. А изостале су кажу зато, што супруга наследника престола није хтела да дође, а веле, да и неће долазити, све док јој поред мужа њеног не признају прво место. Владар је на томе балу вровео један сахат. Видело се, да је јако нерасположен.

Украден документат. Пишу ним из Београда: У нишком двору, где се сад налази краљ Александар са краљицом, украден је важан спис. Кад је Ламсдорф имао онај дугачак разговор са краљем Александром, краљ је сео за свој писаћи сто и још за врућа трага прибележио је цео тај разговор. Тај спис је нестао. Полузванично оповргавају ту вест и ако доста завијено. Толико Вам могу јавити, да су се у руском посланству због те вести врло јако узбунили. По Београду круже о овом врло разни гласови, али се за сад још неможе истинитост тих вести тачно испитати.

О бракоразводу српског краљевског пара. Неки листови су донели вест о бракоразводу српског краљевског пара. Ми у ту вест не верујемо, али је бележимо по својој новинарској дужности. Цела ствар се своди на ово: Гроф Ламсдорф је у Нишу краљу Александру изјавио, да је Русија вољна потпомагати Србију и њене интересе, али тражи, да се уреди питање престолонаследника. Гроф Ламсдорф је предложио три кандидата за престолонаследника, и то: црногорскога кнежевића Мирка, који, као што је познато, има за жену Српкињу Константиновићеву, за тим кнежеве Лајхтенберга и Батенберга. Краљ Александар је искао 24 часа на предомишљење и после тога рока је изјавио, да пристаје на развод брака.

Исправак. У Божићњем броју „Заставе,“ у чланку „како су постале Снохватице?“ у шестој алинеји стоји: „Моје је то, што сам према укусу своме по нешто запазио у памћењу своме — —.“ У место запазио требало је да стоји затомио. Молимо, да се то исправи.

Светосавску прославу приређује одбор за светосавску забаву у Бугојну на дан св. Саве 14. (27.) јануара 1903. године у просторијама српске народне основне школе. Чист приход намењен је на потребне српске народне основне школе.

Српско певачко друштво „Венац“ у Панчеву приређује у очи Нове Године 1903. (13. јанаура) у просторијама И. М. Вајфертове пиваре своју Ш. редовну забаву с игранком уз пријатељско судело-

вање гђе Д. Матејићке, г. г. Андре Лукића и Пере Добриновића чланова српског народног позоришта.

Забава. Српска омладина у Боботи приређује у среду на Нову Годину забаву, а чист приход намењен је сиромашној српској школској деци.

Књижевни Одбор Матице Српске имао је у четвртак 19. децембра 1902. (1. јануара 1903.) своју редовну седницу под председништвом А. Хаџића председника друштвеног. Од предмета наводимо: Змај-Јован Јовановић одговара, да због порушеног здравља не може суделовати при приређивању Матичиних села. — Потпредседник Димитрије Руварац не препоручује за откуп старе рукописе из збирке покојног Гаврила Витковића, пошто је све од вредности већ публиковано у разним часописима. Ако их Матица жели имати у својој архиви може сину покојникову понудити сто круна. — Како Матица не издаје романе у српском преводу, не може се ни примити понуда гђе А. М., да такве преводи и своје преводе Матици на откуп даје. — Решено је, да се рукописи, издани већ на оцену, никако не враћају писцима, све док оцењивачи не донесу своје извештаје о њима. — Примају се за Летопис: „Деда Митар“, приповетка Драгутина Ј. Илијћа и „Из књиге скица“, приповетке дра Светислава Стефановића. — Није примљен рукопис: „Устанак Зете под Ивановићем Вукотићем“. — „Ракић“, драма у четири чина, од непознатог писца, која је стигла на расписану награду, издаће се у своје време оцењивачима.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком 1903. год. ступа „Застава“ у 38 годину.

Наша „Застава“ у последње време коракнула је напред, кад је почела излазити на 6 страна, а надамо се, да је њезин политички уплив почео то све јаче да се шири, не само у нашем народу но и ван народа нашег, нарочито у Словенству.

Молимо пријатеље „Заставине“, да се својски заузму за ширење нашег листа. „Застава“ излази по старој претплатној цени, али сад већ редовно на 6 страна и доноси у додатку приповетку или роман у продужењу, осим у бројевима од петка. Сви нови претплатници чим пошљу претплату за I. четврт 1903. добијају до нове године „Заставу“ бесплатно.

Ми смо показали, да све повећане приходе, употребљујемо само на развитак „Заставин“, а то ћемо чинити и даље.

Обраћамо нарочиту пажњу на „Заставине“ **народне бројеве од петка**. Ти бројеви се удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје **4 круне годишње, а на три месеца 1 крупа.**

Иначе је цена „Застави“ 28 круна годишње, 14 круна на по године, 7 круна на четврт године, а 2 круне и 40 потура на један месец.

Претплата се шаље најлакше поштанском упутницом.

У Новом Саду, 12. децембра 1902.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

Брзојави „Застави.“

Стигли 28. децембра.

Будимпешта. У саборској књизи прибележена је за данас интерпелација посланика Чајковског о путовању руског министра Ламсдорфа. — Сабор се упустио у расправу законског предлога о исељавању. Посланик Вишонтаји прима предлог у начелу, али износи некоје мање примедбе.

Беч. Јуче је под председништвом владаревим било пословно саветовање о војним стварима.

Београд. Руски цар је као божићни поклон даровао десет хиљада рубаља црквама у Србији и Старој Србији.

Трговина.

НОВИ САД, 28. децембра 1902. г. Пшеница пр. квалитет нова 7 фор. 60—70 н. Пшеница средња 7 ф. 30—50 н. Пшеница лакша роба 7 ф. 10—20 н. Пшеница 6 ф. 50—80 н Јечам 5 50—80 ф. Зоб 6 ф. 10—— н. Кукуруз у зрну стари 6 ф. 50—70 н. у зрну нови 5 ф. 10—50 у клипу — ф. ——— н. Маст 66 фор. Сланина сува 66 фор. димљена 66 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени теши 43—45 нов. живе
„ средњи . . 40—42 нов. мере
„ лаки . . . 38—39 нов.
Све од 1 килограма.
Теоци . 36—40 нов. по клгр.
Јагњци ——— по пару фор.
Овци . 8—16 по пару фор.

*

Стање воде под Новим Садом.

27. децембра било је . . . . . 3·21 мет.
28. децембра било је . . . 3·24 мет.

✝

Јавна благодарност

У голелој тузи и жалости за нашом милом и никад незаборављеном матером односно свекрвом и мајком

СОФИЈОМ уд. ЈЕФТИЋ

рођ. ИВАНЧЕВИЋ,

која је преминула ноћу од петка 21. о. м. на суботу, а 22. о. м. по обреду наше православне цркве предана матери земљи, изричемо овим путем нашу највећу благодарност свима онима, који су нам било писмено било усмено изразили своје саучешће. Нарочито благодаримо Српској Добротворној Женској Задрузи у Новоме Саду, која је корпоративно са својом председницом на опелу своје чланице и многогодишње благајкиње из почасти учествова а и венац на самртнички одар положила. Благодаримо и грађанству новосадском, без разлике вере и народности, које је нашу премилу и незаборављену покојницу до вечне јој куће отпратило и тиме нам тугу у неколико ублажило.

У Новом Саду, 27. децембра 1902. (9. јануара 1903.)

882 У име ожалошћене породице

Димитрије Јефтић, син.

✝

Љуто рањена срца и превеликим болом у души, јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима тужну вест, да смо нашег премилог сина и предоброга брата

Бранка Чалића,

чиновника митровачке штедионице

накондужег боловања, у цвету младости у 20-ој години пунонадеждног му живота изгубили.

Лака му црна земља и вечан спомен!

Уједно благодаримо искрено поштованоме многобројноме грађанству одавде и са стране, без разлике пола, вере и народности, које је нашег покојника до гроба испратило, а на посе пречасној господи свештеницима: Петру Николићу, Драгомиру Радошевићу и Душану Страхинићу и учитељу госп. Јовану Удицком.

Срдачна хвала славној управи митровачке штедионице, која дарова у место венца 30 круна овдашњем школском фонду.

Нарочито благодаримо на саучешћу господи: Браћи Гамиршек, породици Мајзац, Јовану Крастеку, Мирку Ћирићу, Гиги Јанковићу и ученику Душку Секулићу, који прекрасним венцима, као последњим даром, самртни одар, покојников дариваше.

Особитом благодарношћу задужи нас овдашња славна „Српска црквена певачка дружина“, која нашег покојника, а свога бившег члана и друга, од наше куће жалости до св. храма Божјег, при опелу и одатле до вечне му куће, милопојном несмом — тужаљком, испрати.

Нежном пажњом пијетета обвезаше нас честити другови нашега Бранка г. г. Срећко Мајзац и Светозар Лазаревић, који први из Беча, а други из Земуна похиташе амо, да своме добром другу сашколовику последњу посету и почаст укажу.

Не мање благодаримо поштованој младој господи и госпођицама, који као прекрасни али тужни симболични свати, спровод нашег Бранка увеличаше.

Свима и свакоме појединoм саучеснику туге наше, од срца благодаримо најискреније.

У Митровици, 16. (29.) децембра 1902.

Стева Чалић, уцвељени брат. **Павле и Цвета Чалић,** неутешни родитељи. 872 3—3

Јавна захвала.

Потписана црквена општина овим се захваљује г. Сави Ђорђевићу, младом овдашњем трговцу, који је овдашњој св. цркви поклонио једно сребрно кандило и један покривач за налоњ од српског платна, са ускликом: **Живио на многа љета!**

У Грабову, 22. децембра 1902.

879 **Председништво.**

31105 Бр./адм. 1902.

Стечај.

На упражњено место једног управног вежбеника слоб. кр. вароши Ујвидека овим се отвара стечај.

Ово место скопчано је са годишњом платом од 1200 круна а у случају коначности са 300 кр. станарином.

Позивају се сви они који на ово место компетовати желе да своје молбенице устројене по 1. § L. зак. чл. од године 1883. пресветлом Господину Павлу пл. Петру вел жупану сл. кр. вароши Ујвидека најдуже до 23. јануара (5. фебруара п. р.) 1903. год. поднесу јер се оне молбе које доцније стигну неће у обзир узети.

Магистрат слоб. кр. вароши Ујвидека 3. јануара п. р. 1903

Људевит Салаји с. р.
883 1—3 краљевски саветник, градоначалник.

!! КАВА !!

НАЈБОЉА, НАЈФИНИЈА ДОБИЈА СЕ ЈЕДИНО КОД ПОДУЗЕЋА ЗА УВОЗ КАВЕ

„АДРИЈА“

ВЛАСНИК ФИРМЕ Н. КРИСТА

VIA PARALELLA 14. **ФИЈУМА** VIA PARALELLA 14.

ИЗВОД ИЗ ЦЕНОВНИКА:

Куба кава 1 клгр.		Кр.	3·—
Куба бирана 1 клгр. . . .		„	3·60
Куба перла 1 клгр. . . .		„	3·60
Златна Јава 1 клгр. . . .		„	3·10
Цејлон	врло фина 1 кл.	„	3·60
Цејлон перл	снажна 1 кл.	„	3·60
Порторико 1 клгр.		„	3·—

Најмање 5 кила у 1 пакет.

Франко без трошка. У 1 пакет може се и више врсти сложити.

Које се не допада измењујемо!

Теја: Мандарин караван ¼ кр. К 2·80
Цејлон . . . . ¼ кр. К 2·90
Карлсбад. меланж ¼ кр. К 5·—

Уз 1 пакет кафе може се и ¼ кгр. теја упаковати.

Ценовник друге робе, као разних вина, рума, чоколаде, јужног воћа, зејтина, пиринча и т. д. шаљемо на захтевање *франко и бадава.* — За наруџбе моли

ПОДУЗЕЋЕ ЗА УВОЗ КАВЕ

„АДРИЈА“

Фијума.

2—20 868 Пошт. сандук 44.

ВЕЛИКИ „КРАХ“!

ЊУ-ЈОРК и ЛОНДОН не поштедише својим производима ни копнене државе Европе. Већ се наша фабрика сребра, која продаје читаву ову количину уз незнатну одштету својих радних сила. Ја сам овлаштен извести овај налог, те достављам свакоме следеће предмете уз незнатну своту од **само 6 фор. 60 новч.** и то:

6 финих столних ножева са енгл. дршком,
6 америк. пат. сребрних виљушака у једном комаду,
6 америк. пат. сребрних кашика за супу,
12 америк. патент. сребрних кашика за каву,
1 америк. патент. сребрну кашику за вађење супе,
1 америк. патент. сребрну кашику за вађење млека,
6 енгл. Викторија подложних зделица,
2 красна свећњака,
1 цедник за чај,
1 фино сипало за шећер.

42 ком. укупно за 6 фор. 60 новч.

Ова 42 предмета стајала су пре 40 ф., док сад стаје само ф. 6·60. Америк. патент. сребро је скроз и скроз бели метал, који 25 година држи лице правог сребра, за што се јамчи. Најбољи је доказ, да овај глас није никаква обмана обвезујем се јавно свакоме коме се не допада, без сваке даље препирке уплаћен износ повратити; с тога нека нико не пропусти згоду, да не набави ову красну гарнитуру, која је особито

врасни венчани и пригодни дар

те је потребна у сваком добром кућанству.

Добива се једино код

А. ХИРШБЕРГА

извозно складиште америк. патент. сребра

ВЕЧ, *II. Rembrandstrasse 19./XV.*

Разашиље се уз поузеће или предплату износа.

Прашак за чишћење 10 новч. једино право са овим заштитним знаком

ИЗВАДАК ИЗ ПРИЗНАНИЦА.

Молим још једну патент. среб. гарнитуру послати, пошто сам са првом потпуно задовољан.
Петеренец, п. Дрње, Хрватска.
Иван Хорватић, жупник

Пошиљку примила, те сам веома задовољна; молим још једну такову гарнитуру за 6 ф. 60 н.
Колошвар. Бароница Банфи.

Пошиљку примио, те сам с истом веома задовољан: па Вас молим да ми још једну такову пошаљете.
Бововић, Угарска, Алекс. Керестес, вел. судац.

Примио сам у реду пошиљку и баш свих 42 комада, задовољан у свему, не може бити кориснije. Надам се, да ће и други следовати моме примеру и баш ћу сваког обавестити.
У Столину, 9. листопада 1899.
881 1—5 Др. Антон Жујовић, жупник.

СРЕЋА ИВАНА ЗАБОРАВЉЕНОГА.

Прича Немирковића-Данченка. (6)

(Наставак)

„У шуми је добро,“ рече дете, „ту не туку никога. Али се мати бојала у шуми. Рекла је, да у шуми има злих људи, проклетих људи.

„Деда, какви су то људи?“

Иваново лице бивало је све мрачније.

„Ко их је проклео, деда? Је ли то драги Бог учинио? Хоће ли они горети у паклу?“

Старац је благо метнуо своју руку на рашчупану главу детињу. „Нека те Бог сачува од такових људи. Они су гори од животиње. Животиња, кад је сита, уме да се смилује, али они . . . .“ Заћутао је и загледао се у ватру.

„Но, па шта раде они?“ питало је дете радознало. „Деда, шта раде они. Јесу ли они чудовишта, деда?“

„Одлази!“ повикао је робијаш одједном. „Губи се! Убићу те! Шта брбљаш?“

Дете је било јаким ударцем на страну бачено. Пред њиме је стојао са свим промењен „деда“. Његове упале очи сјале су злим жаром, седа коса била се нарогушила, а лице му се грчевито скупљало. У груди му је роптало, а рука се била стисла у песницу. Аљута је узмакла у ужасном страху; и медвече се поплашило и са увученим репом скрило се у колебу.

Иван је стојао дуго, непомично, тада је ћутећки сео поред ватре и разгртао варнице.

„Проклет . . . проклет“, гунђао је, „ко их је проклео?“ Та Бог опрашта грехове, вели се. „Оди“, рече мрачно малој, „седи овамо, да се помиримо“.

„Ја се бојим“.

Иван се дубље нагао над жар. „Старо се не да сахранити“, мислио је. „Зашто сам морао да преплашим овог невиног црвића“. Поново је овладало њиме оно сећање, и обузет бесом викао је: „Ко нас сме проклињати . . . Ви бездушници! Но, све је добро“, покушавао је да умири дете, које је још увек дрхтало. „Рекла си, да волеш деду, па ходи ближе“.

Али Аљута га је укочено гледала и није се помакла с места.

„Погле само ову добру чорбу“, мамио је, дошавши опет к себи. „Птицу ћемо за ноге извадити на поље. Имаће ту особиту част да лежи на трави, док се не охлади, иначе ћеш опећи уста“.

Аљута се са неповерењем приближила.

„Од чега се бојиш, ти заврзане? Донеси наше кашике. Ох, ти лудо, лудо дерле. Шта сам ти учинио на жао?“

„Ти си био тако страшан као какав стран човек“.

„То је била само шала“. Хтео сам да ти покажем, како изгледају зли људи. Ти ме увек молиш да се сиграмо „вука“, сад сам се сиграо с тобом „злог човека“.

„Од вука се не бојим тако страшно, као од злог човека“

„Ох, дете, морамо с њима имати сажаљења. Мислиш, да је тако лако постати страшилом. Бог им је њихову судбу учинио доста тешком, они морају много да подносе. Не долази то само од себе, да свакога за гушу счепамо. Вели се, да Бог слуша детињу молбу. Моли му се, Аљута: Господе, смилуј се на зле људе. Добри не требају молитве, они и без тога постају блажени.

VIII.

Таково расположење само би ретко овладало Иваном. Што се исто више приморало, том је бегунац бивао све мирнији. Било да је посматрао Аљуту, где се са својим шапастим другом игра, било да је слушао сетан цвркут птица или да је седао поред запаљене гломаче, боре на његову челу биле су тада увек углачане, а пријатан умор успављивао је подивљени му дух. Постао је по све други; шта више и неочекиван лак осмејак видео би се по његовим уснама. Само би га ноћни снови преводили чешће у мрачну тавницу, или би видео себе таде по бескрајном друму машира са осталим заробљеницима, зачуо би познати глас пратње где одјекује кроз хладну ноћ а о погурени леђи осећао је где удара тешки кундак пушке. А кад би се пренуо, дуго је трајало док га неосвести правилно мирољубиво дисање Аљутино и медвечетово. Остатак такове ноћи провео би обично на медвеђој кожи испред колибе, освежавао би се мирисним шумским хладом и жубором потока. То би му улило опет самосвест да је слободан. Другог дана бивао је врло добре воље, сиграо би се са Аљутом и ослушкивао би хиљаде оних гласова, којима је прастара шума говорила о његовој тајни. На друго јутро није помишљао. Његов пустоловни и неодређени скитнички живот, научио га је да поштује само садашњост. Докле је сунце сјало, вода у котлу над ватром весело брботала, а дете његово несташно ручицама тапкало — шта му је више и требало? И шта му је могла мрачна будућност и донети, у најбољем случају овакове дане, у најгорем тамницу и шибе.

(Наставиће се.)

Солидан, млад Србин, трговац у једној живој варошици, у Славонији, желио би се оженити са девојком, старом 18—22 године, а иста да има својих бар 4—5 хиљада форината мираза.

Понуде треба са фотографијом слати на администрацију овога листа под ознаком

873 1-3 »Солидност 175«.

КУЋА

која братски вреди 2000 форинти, предаје се из слободне руке по врло повољним условима. Иста је у Старом Бечеју у најживљој улици (црквена улица) на рогљу са два кућевна броја, где је увек мешовита трговина била, за гостионицу такођер особито способна.

Упитати се код Јована Тотовића у Новом Саду. 877 1—3

СРПСКА ЗАДРУГА ЗА ШТЕДЊУ У ВЕЛ. БЕЧКЕРЕКУ.

ПОЗИВ
на II. редовну главну скупштину.

У смислу §. 16. друштвених правила позивају се овим г. г. честичари на II. редовну главну скупштину Српске Задруге за штедњу, која ће се одржати у четвртак 2. (15.) јануара 1903. године у 3 сата по подне у дворани велико бечкеречке црквене општине.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Оверење чланова главне скупштине и закључак о правилном саставу исте.
2. Извештај управе о друштвеном пословању и поднашање биланција и закључних рачуна.
3. Извештај надзорног одбора.
4. Закључак о издавању разрешнице управи и надзорном одбору.
5. Предлог управе о подели чисте добити.
6. Избор.
7. Избор надзорног одбора.
8. Овлаштење још два одборника за потписивање фирме.
9. Евентуални предлози.
10. Избор двојице чланова главне скупштине за оверење скупштинског записника.

У Вел. Бечкереку 5. јануара 1903.

Љубомир Марков
заменик председника.

Дугује. **БИЛАНЦИЈА 31. децембра 1902.** Потражује.

ИМАЊЕ:	круна	пот.	ДУГ:	круна	пот.
Готовина	4613	61	Удели I. кола. 1249 удела К. 53.410—		
Менице:			Удели II. кола. 364 удела К. 7.322—	60732	—
На личан кредит . . . К. 166.156.51			Резервни фонд	477	—
Интабулисано . . . . К. 77,265.—	243421	51	Делимак I. хола	681	50
Предујам на уделе	1778	60	Улози на штедњу	74024	—
Наша потраживања	11546	07	Менице у ресконту	117755	91
Оставе на чување	946	—	Веровници	3084	—
Намештај	619	44	Остављачи остава	946	—
Трошкови оснивања . . . . К. 875.38			Преносне поште	1387	30
По одбитку 20% . . . . . К. 218·84	656	54	Чист добитак	4794	06
	263581	77		263581	77

Дугује. **РАЧУН ГУБИТКА и ДОБИТКА.** Потражује.

РАСХОД:	круна	пот.	ПРИХОД:	круна	пот.
Камате на улоге на штедњу	2354	52	Камате	14418	90
10% пореза на камате на улоге . . .	235	45	Уписнина	246	70
Ресконтне камате	4201	22	Равни приходи	478	69
Плата	1600	—	Пренос добитка од г. 1091.	87	80
Станарина	600	—			
Порез	809	79			
Отпис од намештаја	68	83			
Трошкови оснивања	218	84			
Трошкови (поштарина, огрев итд.) . .	349	38			
Чист добитак	4794	06			
	15232	09		15232	09

У ВЕЛ. БЕЧКЕРЕКУ, 31. децембра 1902.

За књиговодство:
Милољуб Радивојевић.

ЧЛАНОВИ УПРАВНОГ ОДБОРА:

Др. Светозар Петровић управитељ, Љубомир Марков, заменик председника, Др. Младен Панић, Милан Милованов, Младен Винцанов, Светозар Нађвински, Теодор Радојчић, Живко Ж. Терзин, Ника Миља, Светозар Мађаров, Пера Воргић.

Са главним и споредним књигама сравњено и у реду нађено.

У ВЕЛ. БЕЧКЕРЕКУ, 5. јануара 1903.

875 1—1 ЧЛАНОВИ НАДЗОРНОГ ОДБОРА.

Јован Завишић, Душан Недић, Милан Михајловић, Богдан Поповић.

Ad C. O. $\frac{2798}{\text{зап.}}$ ex 1902.

Стечај.

Ради попуњења једног писарског места код саборског одбора и осталих средишњих митрополијских звања у Карловцима расписује се стечај.

Са истим местом скопчана је плата од год. 1200 круна и станарина од год. 200 круна.

Постављање ће бити у привременом својству.

Првенство имају они, који су способни за отправљање писарских послова у српском, мађарском и немачком језику, а уз то имају леп рукопис.

Срби, који желе получити ово место имају своје сходно инструјисане молбенице поднети потписаном председништву најдаље до 7. (20.) јануара 1903.

У Карловцима, 18. (31.) дец. 1902. г.

Председништво
869 3—3 срп. нар. црквеног саборског одбора.

Ad C. O. $\frac{9230.}{2751.}$ ex 1902.

Стечај.

Отвара се стечај ради попуњења а.) привременог систематизованога места саборско-одборскога другога бележника са платом од год. 2000 круна и станарином од год. 300 круна; б.) привременог систематизованога места саборско одборскога тајничког пристава са платом од год. 1600 круна и станарином од год. 200 круна с тим, да ће и један и други бити постављен у привременом својству.

Православни Срби, свршени правници, који желе получити једно од горњих места, ваља да поднесу своје инструјисане молбенице саборском одбору у Карловцима најдаље до 18. (31) јануара 1903. год. и нарочито да докажу своје правничко оспособљење (бар апсолуторном сведоџбом) даље да су здрави и неприкорног владања и да су вешти у састављању списа српским језиком. Првенство на место тајничког пристава имаће они, који докажу и знање мађарског језика.

Из седнице срп. прав. нар. црквен. саборског одбора држане у Карловцима 14. (27.) децембра 1902. год.

Председништво
870 3—3 саборског одбора.

УПУЈТЕ САМО
К СРПСКЕ „ШКОЛСКЕ ЖИГИЦЕ“. 241 90 100

100—300 форинти МЕСЕЧНО

могу особе сваког сталежа у свима местима сигурно и поштено без капитала и штете заслуживати са продајом законом дозвољених државних папира и лозова.

Понуде слати на

Ludwig Österreicher

809 5—10 VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Liniment. Capsici comp

Richter's Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се већ од преко 33 године као поуздан лек против костобоље, реуме и назеба употребљава. 652 14 35

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер“ и фирмом „Richter“ — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. — Главно стовариште код: Јосифа пл. Терека, апотекара у Будимпешти.

F. Ad. Richter & Cie., k. u. k. Hof.
Rudolstadt.

Опуномоћен сам, да заостатке уједињених фабрика покрваца у пола цене продајем. По томе нудим:

Зимске покровце за коње

180×120
190×145 велике.

Ови дебели и трајни покровци јесу од изврсне каквоће, топли, вунени и меки са бојадисаним пругама. — Могу се употребити и за покриваче при спавању, и при томе су за чудо јефтини.

Сорта C. хусарски 180×120 за 1 фор. 80 н.
„ D. жутодлаки покровац 190×145 за 2 ф. 25 н.
„ F. дубл-господски покровци са два лица најфиније каквоће 190×150 за 4 фор. комад.

Разашиље се поузећем или претходном пошиљком новца.

J. H. Rabinowicz
WIEN, VII., Lindengasse 2./Z. N. 864 2—3

За свечарство!

купујте дописне карте са иконицама просветитеља од

Д. ЦЕКИЋА
ЗАГРЕБ.

Г. г. препродавци добију код наруџбе од 200 ком. „франко поштарину“.
763 11—16

ДАВИД ЋУРЧИЋ
НОВИ САД
ТРГОВИНА
мануфактуре и платна
главна улица у сопственој кући.

ТРГОВИНА
СПЕЦЕРАЈА, КОЛОНИЈАЛНЕ РОБЕ И КАФЕ
ћошак главне и хлебарске улице у сопственој кући.

Роба вазда нова и свежа.
660 14— Цене ванредно умерене.

ПОЗИВ.

876 1—1

П. н. г. г. чланови „Госпођиначке честичарске задруге за међусобно помагање и штедњу“ позивају се овим учтиво на

прву редовну главну скупштину,

која ће се одржати у недељу 5. (18.) јануара о. г. у 3 сата после подне у заводским просторијама.

Дневни ред:

1. Избор перовође и два оверовитеља скупштинског записника.
2. Извештај управног одбора и предлог о подели чисте добити.
3. Извештај надзорног одбора о години 1902.
4. Давање разрешнице управном и надзорном одбору.
5. Избор надзорног одбора
6. Евентуални предлози.

Рачун изравнања.

Актива.

		Круна	пот.
Благајна		2412	82
Менице	176594·56		
Реесконтовање	77171·—	99425	56
Зајмови на члан. књижице		519	
Намештај	916·05		
Одпис 10%	91·60	824	45
Дужници по тек. рачуну		1	06
Основни трошак	337.15		
Одпис ¼	84.29	252	86
		103435	75

Пасива.

		Круна	пот.
140 чланова са 353 честица		8242	
Улог		12830	26
Реесконт		77171	
Веровници	2899·50		
Веровници по тек. рачуну	87·79	2987	29
Чиста добит		2205	20
		103435	75

Рачун губитка и добитка

Губитак.

	Круна	пот.
Плата	1226	02
Трошак	529	88
Камата реесконта	4306	88
Камата на улог	247	38
Порез на камату	24	75
Одпис од намештаја	91	60
Одпис од основ. трошкова	84	29
Чиста добит	2205	20
	8715	99

Добитак.

	Круна	пот.
Камата од меница	8485	07
Камата од зајмова	12	52
Уписнина	218	40
	8715	99

Госпођинци, 31. децембра 1902.

Јован Васиљев с. р. благајник. **Јаша Вуков** с. р. председник. **Ђура Петковић** с. р. књиговођа.

Са главним и споредним књигама сравњено и тачно пронађено, тврди

Надзорни одбор:

Мита Главић с. р. **Лазар Мишић** с. р. **Карл Вајнбергер** с. р. **Тодор Недељковић** с. р.

СВАКИ НЕКА ЗНА!

Част ми је јавити свакој мојој врло поштованој муштерији и пријатељима, да сам моју, на далеко знану и припознату, јако разгранату, модерно уређену

ВЕЛИКУ ШТАМПАРИЈУ,

која ради са 7 машина, а све креће ГАС-МОТОР, повећао и омогућио за велике и највеће штампарске радове и израде, још једном **НОВОМ**

ВЕЛИКОМ ШТАМПАЋОМ МАШИНОМ

најновијега састава (конструкције) из на далеко чувене фабрике Koenig & Bauer, Würzburg (у Баварској) у вредности од 8000 круна.

Ова машина штампа две боје уједанпут за 1 сат 1400 табака, сама наштампане табаке избацује, пресече и броји табаке при штампању.

Још сам ову своју ВЕЛИКУ ШТАМПАРИЈУ обновио и попунио знатном количином

најновијим модерним и сецесије словима, украсима и шарама

из првих словоливница у Бечу и Берлину, те израђујем и све теже штампарске послове у разним бојама, наиме: акције, купоне, уложне књижице, јеловнике, хартије за писма, коверте, рачуне, дипломе, позивнице на забаве, а особито музикалије најлепше и најукусније.

Нарочито препоручујем и своју

књиговезачку радионицу

која је снабдевена најновијим машинеријама и прибором за израду сваковрсних књиговезачких послова.

Исто тако препоручујем и моје велико стовариште хартије и писаћег прибора, тисканице за црквене и политичне опћине, вероисповедне и комуналне школе, новчане заводе и адвокатске канцеларије.

Наруџбине израђујем брзо, тачно и на највеће задовољство, а све **по цени јефтиније него игде.**

Молим дакле све моје врло поштоване муштерије и пријатеље, да ме почаствују својим наруџбинама.

С одличним поштовањем

Ђорђе Ивковић,

власник велике штампарије и књиговезнице у Новом Саду у Дунавској улици у својој кући.

835 5—6

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.